

Maria Lejarzegi Lauzirika
Basauri, Bizkaia (1901)

Aurkibidea

Biografia

Artunduaga auzoan jaio zen eta Etxerre auzora ezkondu zen. Baserrietan bizi izan zen ia beti. Ama Artunduagakoa zen eta aita Ibarruritik (gaur egun Muxika) etorri zen. Amaren ama Artunduagakoa zen, amaren aita Gernika aldekoa. Ederto egiten zuen euskaraz. Zazpi urte bete arte ez zekien batere erdaraz. Basauriko euskararen eredutzat aukeratuetariko bat da, Artunduaga aldekoa.

Zintak

BSR-021

- **Proiektua:** Basauriko euskararen azterketa linguistikoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arretxe, Jon
- **Data:** 1990-05-01
- **Iraupena:** 48 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gisasola, Jaione
- **Emalea:** Arretxe, Jon

BSR-022

- **Proiektua:** Basauriko euskararen azterketa linguistikoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arretxe, Jon
- **Data:** 1990-05-01
- **Iraupena:** 45 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Arretxe, Jon

BSR-060

- **Proiektua:** Basauriko euskararen azterketa linguistikoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arretxe, Jon
- **Data:** 1991-03-01
- **Iraupena:** 27 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gisasola, Jaione
- **Emalea:** Arretxe, Jon

BSR-061

- **Proiektua:** Basauriko euskararen azterketa linguistikoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arretxe, Jon
- **Data:** 1991-03-01
- **Iraupena:** 49 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gisasola, Jaione
- **Emalea:** Arretxe, Jon

BSR-062

- **Proiektua:** Basauriko euskararen azterketa linguistikoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arretxe, Jon
- **Data:** 1991-03-01
- **Iraupena:** 49 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gisasola, Jaione
- **Emalea:** Arretxe, Jon

Pasarteak

1. Txikitan ez zekien gazteleraz

- **Erref:** BSR-021/002
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:01:07. **Bukatu:** 00:02:55
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Etixerre auzora ezkondu zen Maria. Bertako kuartelera joaten ziren gazteek ez omen zuten gazteleraz jakiten. Maria zazpi urterekin hasi zen eskolan eta garai hartan berak ere ez zekien gazteleraz hitz egiten. Alaba zaharrena

zenez, baserrian lanean geratu behar izaten zuen askotan eta ez zen eskolara egunero joaten.

Transkripzioa

- Zergeitik ez deu itten euskera bat ez... horko euskerie? Dauz... nik Etxerren bizi nintzen, eta gero soldaduk hor zien, kuartela ez dakit ezetu dozun... ezetu zendun...
- Bai.
- Eta horra etorten... etorri zien mutilek ez dakixela erdera ezebez, eskolarik be ez, ta hor ikasi eurien.
- Bai, e?
- Orduen hor zien... ba soloak eta euki ittuzan, eta han biharra itten eurien ta gero eskola emoten otsien, mutilek pozik! Ez zien egongo ba! Ez eurien jakin ezebez ta! Neuk bere, erdera hasta... zazpi urtera arte eskolara joan orduen ez nendun jakin, erdera esaten. Ezebez, ez ez hori, ez hau! Nada, ezebez! Ez nendu jakin, dana euskera!
- Zazpi utera arte, e?
- Klaro, hama... bizi nintzenean, Artunduaga baiño etxe bat... [...] ba han. Ta nik ya urten gure nendun, basarrien han eon nintzen, etxien zazpi gintzen.
- Bai, bai.
- Ta zarrena nau, ta nautzako biharra amak, ta eskolara sarri, eskolara gaur joan ta biher ez ta... eskolarik be ez nun ikesi asko ze, eskolara joan in behar da! Ezta... ez badakizu erdera, asko galdutendozu eskolie, ze ordun zera ta...
- Bai, ta eskolie dana erderaz zan ezta? Euskeraz...
- Ezebez. Orduen ezebez.

2. Artunduagan jaioa

- **Erref:** BSR-021/004
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:12:52. **Bukatu:** 00:15:43
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Maria Artunduagatik Etxerrera ezkondu zen. Ama Artunduagakoa zuen eta aita Gernika aldekoa, Ibarrurikoa (gaur egun Muxika udalerriko herria da).

3. Gipuzkoan euskara desberdina

- **Erref:** BSR-021/006
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:37:00. **Bukatu:** 00:38:54
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Mariaren ustez aitak eta berak euskara bera egiten zuten. Durangoko euskararekin aldea ikusten du eta Gipuzkoako euskara ez duela ulertzen dio. Etxerrera Gipuzkoako gazte asko joaten ziren soldaduska egitera eta bertan entzuten zien euskaraz hitz egiten.

Transkripzioa

- Zuk ze euskera iten dozu, Artunduagako euskerie iten dozu?
- Hemeko euskeria, noz itten oin be zure moduen?
- Bai, bai.
- Baie zure aitek, Gernikako euskera ingo auen?
- Ba naure moduen, naure moduen.
- Bardin bardiñe zan zutzako?
- Bardin-bardin. Bardin.
- Bai, ezta?
- Bai, bardin. Da oin bera, Gerniken bere, ba han dekodaz nik bi lehengusiñak, ezta? Ta haik be geure moduen iten dabe. Durungon han diferentea, zera. San dotsutena, "juateko" "juen" esaten daurie.
- Bai bai bai.
- Juen.
- Baie dauz euskerak bereik ez diena entenditan, horti... Gipuzkuan.
- Bai? Ze euskera?
- Euskera... euskera bat ta bereik beste bat. [...] asko, distinto.
- Bai.
- Gipuzkoano. [...] igual antza barik.
- Bai, bai, bai.
- Bestalde berba itten de leku batzutan batera ta bestin beste betera.
- Bai, bai, egixe da bai.
- Hemen dauz... etortzen zin soldaduk.
- Bai. Etorten ziren Gipuzkoatik soldaduek?
- Bai. Hemen serbitan.
- Klaro. Ta ordun zuk ikusiko zendun, ez?
- Klaro.
- Diferente zala ta.
- Klaro, klaro. Jakiña euskera zela beiño gehiau ezebez. Baie horreik itten zin Gipuzkuano.
- Karo.
- [...] edo horkuak zien. Leku askotan ez dau oin bere eskolarik! E?
- Klaro.
- Ez dau ba eskolarik.
- Bai, bai.

4. Lan istripua

- **Erref:** BSR-060/001
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:57
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Mariaren auzoko bati gertatutako istripua kontatzen du Mariak.

5. Mariaren senideak

- **Erref:** BSR-061/004
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:36:52. **Bukatu:** 00:37:52
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Mariaren senideez ari dira pasarte honetan.

6. Inguruko lursailak

- **Erref:** BSR-062/001
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:00:33. **Bukatu:** 00:03:00
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Herri-lurrak eta lur pribatuak

Laburpena:

Inguruan zeuden lursailez ari da Maria pasarte honetan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-23

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com